

per emptorem commissã, l. *Fructus* 13. §. 1. C. de action. empr. Roderic. num. 98. Hermof. num. 43. Petr. Barbosa num. 19. Pichard. in §. *Actionum*, q. 16. num. 19. *Just. de action.* Quod ita verum est, ut non sufficiat traditio ficta, per quam dominium transferatur, si venditor ex retento fundo fructus perceperit. Tiraquel. de jur. constit. limit. 28. Aug. Barb. collect. l. 2. C. de usur.

Ibi: *Nam si emptor ageret.*

55 Ubi nullus ex contrahentibus incurrit moram, si venditor rem, & emptor pretium retinuerit, nec hic fructus, nec ille pretii usuras poterit exigere; nam utrinque opposita exceptione, actio utraque excluderetur. Consentiant Felician. de censib. lib. 2. cap. 1. num. 38. Caldas de emptio. cap. 23. num. 12. Joan. Lup. comment. de usur. §. 1. q. 7. num. 162. Roderic. sup. num. 102. Confule Petr. Barb. num. 21.

56 Hæc juxta Jus Canonicum, quo utimur, extra controversiam sunt admittenda, quia usuræ pretii permissæ sic commensurantur fructibus rei venditæ, ut inter hos, & illas excessus aliquis non reperitur: unde si emptor fructus peteret, ac venditor de usuris exciperet, ad æqualitatem fieret compensatio, de quo iterum infra, numer. 76. At Jure Civili non est ita: nam usuræ erant certæ, ac legibus definitæ; fructus verò incerti secundum ubertatem, aut sterilitatem, nec adæquabantur inter se, ideò multò plus, vel minus deberi poterat ex his, quam ex interusurio pretii, de quo sup. numer. 8. 9. Unde si emptor ageret ad fructus, & venditor de usuris exciperet, non extingueretur jus actoris omninò, si illorum æstimatio istarum quantitatem superaret. Quamobrem inquirere oportet, an Jure Cæsareo emptor, qui pretium non solvit, eo cum usuris oblato, ad fructus per emptorem perceptos agere valeat? cujus resolutio deducetur ex quæstione statim examini subjicienda.

Ibi: *Illud verò manifesti juris est.*

57 Est satis controversum (ut hujus loci memores prænotavimus sub. lib. 1. cap. 15. numer. 15.) quod D. Covar. manifesti juris esse asseverat, ad quem scilicet morã non interveniente, spectent fructus perfecta venditione ante solutionem pretii nati, ac per venditorem percepti? Ac percipienti acquiri, cum Præside nostro tenent Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 368. n. 8. Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 2. n. 11. Leotard. de usur. q. 27. num. 6. & 8. Ant. Fab. ration. l. Julianus, §. Ex vendito, de act. empr. Cujac. ibidem, & observat. lib. 21. cap. 15. Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de empr. resol. 6. n. 7. Roderic. de ann. redditib. lib. 3. q. 7. n. 102. Vide infra n. 73.

58 Secundum hanc sententiam nec emptor ad fructus agere poterit, quia venditoris sunt; nec hic ad pretii usuras, tum quòd fructus retinet, tum quoniam traditio non intervenit, aut mora emptoris, ut prænotatur sup. num. 54. & procedet quavis emptor usuras pretii, aut venditor fructus perceptos offerat.

59 Opposita opinio, nempe fructus ad emptorem pertinere, apertissime comprobatur ex l. *Fructus* 13. C. de act. empr. ipsam communiter amplectuntur Theologi, ut Lessius de just. & jur. lib. 2. cap. 20. num. 109. Dian. Resol. Moral. part. 5. tract. 5. miscellan. resol. 214. Trullench. in Decalog. l. 7. cap. 20. dub. 13. num. 9. ex nostris Greg. Lop. in

l. 28. gloss. 2. tit. 5. p. 5. Cancr. variar. part. 1. cap. 13. num. 94. Picard. in §. *Actionum*, quest. 16. num. 9. 20. Inst. de action. Villalob. comm. opinion. lit. F. num. 242. Cur. Philipp. part. 2. lib. 1. cap. 12. num. 50. Petr. Barbosa in l. De divisione, num. 20. ff. solut. matrim. pluribus omissis, quos congerunt Hermof. in l. 28. gloss. 2. num. 12. tit. 5. p. 5. Aug. Barbosa collect. l. 2. num. 6. & collect. d. l. *Fructus*, n. 2. C. de action. empr. Vide infra n. 73.

Hujusmodi sententia, quæ de juris rigore probabilior videtur, ita accipi debet, ut emptor pretium cum usuris Jure Civili præscriptis offerat, alias opposita per venditorem exceptione, à fructuum exactione removebitur. Mantic. de tacit. convent. lib. 4. tit. 16. num. 42. Aug. Barbosa collect. d. l. *Curabit*, n. 7. Felician. de censib. l. 2. cap. 1. num. 18. Hermof. sup. num. 17. vers. *Contrariam*. Quod provenit ex æquitate dictæ legis *Curabit*, ne emptor & usu pecuniæ pretii, & utilitate fructuum gauderet, venditore orbato utroque modo. Vide infra, n. 73.

Sed hæc locum non habebunt, si venditor dilationem concesserit ad pretii solutionem, quia fructus intra illam preceptos lucrabitur emptor, cui fides habita est de pretio absque usurarum onere; nam ex consensu vendentis pro tempore dilationis cessat ratio dictæ legis *Curabit*, cui ille renunciare censetur, de quo supra, numer. 25. & 27.

Fit igitur ex præmissis, ut retenta posteriori opinione, emptor agere valeat ad fructus, non autem venditor ad usuras pretii: excipere tamen non prohibetur, si pro fructibus conveniatur, nec est audiendus etsi oblatis fructibus, ipse ad iudicium provocet, usuras exigere intendens. Hæc ita ubi nec traditio, nec mora præcessit. Ideo emptori datur ad fructus actio, quæ venditori ad usuras denegatur, quoniam hic nec onus, nec periculum pretii sustinet; ille utrumque quoad rem venditam supportat, d. l. *Fructus*, l. Id quod 7. de peric. & com. rei vend. §. Cum autem, Inst. de empr. l. 23. tit. 5. p. 5. quam rationem reddunt differentiam observantes Pichard. sup. numer. 20. Hermof. cum aliis num. 19. Petr. Barbos. num. 19. cum seq.

Ibi: *Et ideo si emptor.*

Si emptor interpellatus pretium non exsolvet, morã comissa, tenetur venditori ad interesse, deductis vel oblatis fructibus, quos hic perceperit; si vero ex dilatione solutionis venditor nullum senserit detrimentum, fructus lucrabitur. Adde prænotata sup. n. 15. 16. & consule Hermof. in l. 28. gloss. 2. num. 22. 23. 29. tit. 5. p. 5. Molin. disp. 368. num. 22. Villalob. ubi sup. Petr. Barbosa num. 21. Lessius d. cap. 20. num. 102. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 20. dub. 13. n. 2. & alii per me laudati num. 16.

Proxima conclusio, quæ & juri naturæ consona videtur Molinæ, de Jure Pontificio quod nobis est observandum, planè procedit, sicut ex traditis superius constat, præsertim locis præcitatatis. Sed si ad Cæsareum respiciatur, aliud est tenendum, quo venditor moram passus interesse exigere nequit, sed usuras pretii duntaxat, d. l. *Fructus*, §. 1. l. fin. de peric. & com. rei vend. Cujac. lib. 33. Pauli de edit. in l. *Si sterilis*, §. Cum per venditorem, de act. empr. Ant. Fab. in ration. ibidem: unde Molin. hanc D. Covar. sententiam falsam asseverat, sed cum sit juxta rationem, ac jus naturale vera; quo damnum inferens illud relar-

resarcire tenetur, sive extrinsecè, sive intrinsecè contingat Lessius ubi proximè, vers. *Sed adverte*, doctrina nostri Præsidis, quam sectantur laudati sup. num. 16. in praxi apud nos observabitur, qui juri communis legibus soluti sumus, illisque solum utimur, quatenus nos ducunt, ac juvant ad juris & rationis naturalis cognitionem, l. 6. tit. 4. p. 3. ibi Greg. Lop. gloss. 2. & in l. 15. gloss. 2. tit. 1. p. 1. l. 3. tit. 1. lib. 2. Recop. Azeved. in rubric. d. tit. 1. lib. 2. n. 4.

Similiter est distinguendum Jus Canonicum à Civili quoad fructus à venditore perceptos post emptoris moram; nam secundum illud erunt accipientis, etsi nihil sua interit pretium statim, vel post tempus solvi, ut cum D. Covar. tenent pronuper laudati: quod secus leges civiles statuunt, quæ ob moram emptoris usuras pretii, quas alias exigere non poterat, venditori concedunt, d. l. *Fructus*, §. 1. d. l. ult. de peric. & com. rei vend. non fructus, quos debet in usuras computare, vel extantes emptori restituere. Petr. Barbosa in l. D. divisione num. 66. Hermof. sup. num. 22. Et licet de aliis contradicentibus testetur, varam præmissam resolutionem censeo, nam ex quo lex tribuit venditori moram passu usuras pretii, fructus ad emptorem pertinere supposuit, alioqui ingens iniquitas resularet, cum venditor simul utilitatem fructuum, ac pretii interusurium reportaret, contra dictam legem *Curabit*, & similes. At cum Jure Canonico usuræ nullatenus debeantur, fructus cedunt venditori, qui usurarum loco eos lucratus.

Ibi: *Eadem ratione venditore constituto.*

Emptore pretium exhibente, si venditor rem non tradiderit, tenebitur ad restitutionem fructuum quos ex tunc perceperit, & emptor ex re tradita perceperit. Molin. sup. num. 20. Lessius num. 101. Trullench. ubi proximè. Ousald. lib. 13. cap. 4. in princ. Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de empr. resol. 6. num. 7. Roderic. d. q. 7. n. 101. Ant. Fab. ration. d. l. *Julianus*, §. Ex vendito, in fin. Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 2. num. 11. Facit lex *Si sterilis* 21. §. Cum per venditorem, de action. empr.

Nec hic erit locus æquitati legis *Curabit*, C. de act. empr. etsi emptor & pretium retineat, & fructus lucretur, quia oblata pecunia otiosam habet, ac paratam ad solutionem. Hermof. in l. 28. gloss. 2. numer. 30. tit. 5. p. 5. Roderic. sup. num. 103. qui rectè limitat ubi constaret, ex pecunia pretii redditus emptorem percepisse, aut aliter lucrum reportasse; quia non obstant mora venditoris, quod pecunia produxit, in fructuum æstimationem imputabitur: quod accipi debet, non interveniente industria emptoris; nam si quid ex hac provenit, morosum venditorem non relevat, solumque ratio habetur ad id, quod quantitas per se reddere posset. Vide supra, numer. 53. & infra, num. 69.

Præterea venditor coercetur ob moram in eo quod periculum quod à die perfecti contractus in emptorem transferat, ad illum regreditur, l. 27. tit. 5. p. 5. l. *Illud* 17. de peric. & com. rei vend. §. Cum autem, Inst. de empr. Morla Emp. Jur. tit. de contr. empr. num. 107. Aug. Barbosa collect. l. Cum inter, num. 2. C. de peric. & com. rei vend. Hermof. in d. l. 27. Partit. gloss. 1. n. 1. Ant. Faber. ration. d. l. *Illud*, Molin. disp. 366. num. 13. Venditor. ex more interesse præstat intrinsecum, non

extrinsecum, l. *Si sterilis*, §. Cum per venditorem, de act. empr. ubi Fab. in ration. Lessius sup. Molin. disp. 368. numer. 22. quod limitat videndus Petr. Barbosa in l. De divisione, num. 31. ff. solut. matrim.

Ibi: *Et forsitan hoc in casu.*

Hanc quam subdubius tradidit noster Præses, conclusionem impugnat Molin. disp. 368. num. 21. eam improbabilem sentiens. Vide tamen supra numer. 67. nam perpena æquitate legis *Curabit*, posset D. Covar. assertio sustineri, ne emptor sub idem tempus pretii pecuniæ redditus, ac fructuum capiat lucrum: quapropter desideratur quod pretium non tantum offerat, sed & obsignet, aut deponat, ut constet pecuniam otiosam perstitisse, nec in alios usus, seu negotiationem fuisse conversam, l. 2. C. de usur. ubi Aug. Barbosa collect. num. 8. Ant. Fab. ration. ad d. l. *Julianus*, §. Ex vendito. Nec quæ adducit Molina de acquisitis per furem, & usurarium pecuniã feneratoria, vel furtiva obfunt, cum in eis non militer ratio dictæ legis *Curabit*, etsi aliena pecuniã lucrifaciant. Vide supra num. 53. & 67.

Vers. *Ex quibus obiter inferitur.*

Cum D. Covar. prædocuerit, fructus post contractam emptionem ad venditorem spectare, sicut notatur sup. numer. 57. nunc interpretatur legem *Fructus* 13. C. de act. empr. ubi contrarium expressim probatur, asserens procedere ubi res tradita fuit emptori, aut post moram venditoris: quem intellectum probat, & accomodat Molin. n. 8. legi *Julianus*, §. Si quid venditor, de action. empr. sequitur Roderic. de quest. 7. n. 102. Joan. Lup. comment. de usur. §. 1. quest. 7. numer. 162. in d. l. *Curabit*. Verum utraque solutio, seu interpretatio alius, nec immerito, displicet, ut Petro Barbosa sup. num. 20. Hermof. num. 13. vers. *Sed hanc responsionem*, Soufax in §. *Actionum*, part. 3. num. 27. Inst. de action.

His accedere cogor, quia lege de quibus agimus nequaquam inlinuant desiderari traditionem, vel moram venditoris, ut fructus emptori quærantur; quin potius contrarium ex d. l. *Fructus*, manifestè deducitur, quandoquidem ibi ratio redditur decidendi, quæ non provenit ex traditione, & æquitate dictæ legis *Curabit*; sed à jure naturali, ex quo commoda sequi debent quem sequuntur incommoda, l. *Secundum naturam* 10. de reg. jur. Onera verò rei venditæ ante traditionem à die contractus sustinet emptor. §. Cum autem, Inst. de empr. & vend. l. 7. & 8. de peric. & com. rei vend. l. 23. tit. 5. p. 5. unde similiter etsi res non tradatur, utilitas tamen fructuum ad ipsum debet pertinere, nec de rei traditione Legislatores cogitarunt, nec de mora.

Excluditur etiam, quòd dicitur de mora venditoris; nam si ea præcederet, aut opus foret, exprimeretur, quemadmodum in secunda ejusdem Constitutionis parte, ubi mora requirebatur ut venditor usuras exigere posset, id lex explicuit, quod non omitteret si morã ad acquirendos fructus emptor egeret. Utraque igitur expositione rejecta, constat opinionem de qua supra, num. 59. citatis juris apertissime comprobari.

Vers.

Verf. Subinfertur item.

73 Tameſi ſententiam iſtam Pauli Caſtrenſis repro-
bet D. Covar. cui adhæret Roderic. ubi proximè ;
eam nihilominus amplexi ſunt Petr. Barboſa ſup.
num. 21. Hermof. num. 17. in ſin. Suola numer. 31.
Greg. Lop. in l. 28. gloſſ. 2. tit. 5. p. 5. Cancer. variar.
part. 1. cap. 13. num. 94.

74 His & ego accedo, quanquam cum D. Covar.
& ſequacibus laudatis ſup. numer. 57. ſentiam
fructus, quos percipit venditor poſt perfectum
contractum ex natura illius, nullâ morâ commiſſâ
ſuos facere cum onere eos reſtituendi emptori,
ſi pretium cum uſuris obtulerit: nec antè imple-
tam conditionem venditor fructibus privari debet,
quorum dominus eſt ſicut fundi, unde collecti
ſunt, qui dominum rei principalis ſequuntur,
l. Et ex diverſo 36. §. 1. ff. de rei vendic. l. Qui ſcit
25. de uſur. Leotard. de uſur. queſt. 19. n. 2. Merlin.
de pignor. lib. 2. q. 53. num. 17. & 25. cujus ac-
ceſſorium cenſentur Merlin. d. numer. 25. Leotard.
queſt. 88. num. 17. Ant. Fab. in C. tit. de uſur. de-
ſinit. 4. numer. 2. Unde ſicut venditor retinet do-
minium prædii donec ſolvatur pretium, ita & fru-
ctuum quandiu non exhibent uſuræ. Ex his in-
terpretationem accipiunt dicta lex *Fructus*, & lex
Julianus, §. Si quid venditor, quod ſcilicet fructus
ad emptorem attingant à die contractus quoad effe-
ctum; nam ſoluto pretio cum uſuris, vendi-
tor ipſos reſtituere compellitur. Inde etiam oritur
concordia ad diſſidentes ſententias de quibus ſup.
numer. 57. & 59. nam utraque vera eſt, ſiquidem
fructus percepti illicò ſunt percipientis venditoris,
ſed ad emptorem pertinent, cum eos exigere va-
leat; nam qui actionem habet ad rem vindican-
dam, ipſam habere intelligitur, l. Qui actionem 15.
de reg. jur.

75 Quibus perpenſis admittendum non eſt quod
ſcribit Petr. Barboſa ſup. num. 20. ac tranſcripſit
Hermof. num. 14. nempe fructus emptori acquiri re-
vocabiliter, ita ut ſi pretium non ſolverit, revertantur
ad venditorem: etenim abſurdum eſt dicere quod
fructus ſiant emptoris antequam dominium fundi
nanciſcatur, an plus juris in illis habere, quàm in
iſto, qui ad eum non pertinet jure domini, niſi
pretio ſoluto, aut ſatisfactione præſtita, ſeu habita
fide de pretio, tradatur, §. Vendita, Inſt. de rer.
diviſ. l. Quod vendidi 19. de contr. empr. l. 46. tit.
28. partit. 3. l. 43. tit. 13. p. 5.

76 Sed etſi vera habeatur Caſtrenſis opinio effectu ta-
men carere videtur; nam ſi emptor gerit ad
fructus, venditor excipiendo poſtulabit uſuras
pretii, quæ æquivalent illorum æſtimationi, atque
ita inutilis erit actio, imò dolosè verſaretur em-
ptor petens quod ſtatim eſt reſtituturus, l. In con-
demnatione 134. §. ſin. de reg. jur. quæ D. Covar.
admonuit ſup. num. 7. & prænotavi num. 55. Di-
cendum tamen eſt, quod ſi ad Jus Civile reſpi-
ciatur, hoc non eſt ita, quoniam uſuræ pretii non
coæquabantur fructibus, ut jure Canonico; ideo
poterat eſſe plus in fructibus, quàm in uſuris,
& huius exceſſus utilitatem perciperet emptor,
quo animadverti num. 56. Ad hæc ſi fructus ex-
tarent, etiam jure Pontificio utiliter ageret em-
ptor, ut ſoluta æſtimatione ſibi reſtituerentur, etiam
invito venditore: quod utile, ac pretio æſtimabile
cenſetur.

Verf. Decimoquintò ex prænotatis.

77 Emptor qui partem pretii ſolvit, pro rata fru-

ctus rei venditæ, & per venditorem retentæ conſe-
quitur. Mareſcot. variar. lib. 2. cap. 112. num. 56.
Leotard. de uſur. queſt. 27. num. 55. Aug. Barboſa
collect. d. l. Curabit, num. 20. Roderic. lib. 3. queſt.
7. ex num. 106. Surd. conf. 101. n. 7. & 26. Magon.
Lucenſi deciſ. 17. num. 31. & 34. Hermof. in l. 28.
gloſſ. 2. num. 41. & 42. tit. 5. p. 5. Petr. Barboſa
in l. De diſiſione, n. 72. ſolut. matrim. Ant. Gabr.
commun. lib. 3. tit. de empt. concl. 3. Trentacinq.
variar. lib. 1. tit. de uſur. reſol. 2. verſ. Secunda con-
cluſio. Et pro portione fructuum, ſeu partis pretii
licebit emptori de certa quantitate paciſci quo-
tannis ſolvenda Leotard. num. 57.

Ut autem eos fructus emptor cum effectu per-
cipiat integrum debet exſolvere pretium tunc-
que præteriti temporis quantitatem reſpondentem
pretii parti exiget, nec antè agere permittitur. Aug.
Barboſa ſup. Leotard. num. 56. Hermof. numer. 44.

Claritatis gratiâ oportet obſervare quod D. Co-
var. hic ſupponit, eſſe effectum ſolutionis partis
pretii fructuum acquisitionem, ita ut ſi non ſol-
veretur, omnes fructus cederent venditori, ad
quem ſpectare ipſe prædocuit ſup. numer. 7. Sed
qui ſentiunt, fructus ad emptorem pertinere quan-
dounque pretium integrè numeraverit, hoc ſolum
tribuunt partis ſolutioni, quod venditor pro rata
uſuras petere nequit, Hermof. cum aliis num. 41.
Caldas de empr. cap. 23. num. 26. Auguſt. Barboſa
ubi proximè. Eſt cavendum à Petro Barboſa ſup. qui
tenet fructus pro rata pretii ſoluti ſtatim emptori tra-
dendos: quod negat communis, ut prænotavi-
mus, quia venditor jure pignoris retinet fructus ſi-
cut rem ipſam uſque ad integram pretii ſatisfactio-
nem, ut ait Leotardus.

Rurſus ſi venditor partem rei venditæ ante
acceptam aliquam pretii quantitatem tradat, pro
portione uſuras, ſeu æſtimationem fructuum re-
petet. Pacific. de Salvia. interd. inſpect. 5. cap.
unic. ex num. 171. Roderic. d. queſt. 7. à n. 105.
Aug. Barboſa ſup. Sud. num. 23. Hermof. num. 43.
Et venditor quidem illicò poteſt exigere, quod
in emptore diverſum: quod diſcrimen obſervant
Aug. Barboſa ibidem. Hermof. num. 44. ac præno-
tavi num. 78.

Verf. Decimoſextò.

Procurator ſi emerit nomine domine, & ſua
pecuniâ fundum, ſi quos fructus perceperit, aut
in fortem computare, aut domino reddere tenetur,
excluſa æquitate legis *Curabit*, Hermof. in l. 48.
gloſſ. 5. num. 15. tit. 5. p. 5. Leotard. q. 33. num. 44.
Caldas ſup. cap. 7. ex numer. 26. ex qua conſtitu-
tione uſuræ, quas exigere licet, ſunt compensa-
tivæ. Procurator quidem nullo in damno ver-
ſatur, niſi quod pecuniâ creditâ caret, & actione
mandati valet recuperare illam: carentia autem
pecuniæ mutuatæ pretio æſtimari abſque labe uſu-
re lucrativæ non poteſt. Nec reſert quod dominus
pecuniam pretii retineat, & fructus lucretur; nam
idem contingeret, ſi pecuniâ mutuata, ipſe fun-
dum emeret, nec ex hoc poſſet creditor ad uſuras
agere. Tamen adverſus D. Covar. ſentiunt Jo-
an. Lup. comment. de uſur. §. 1. q. 7. numer.
151. Roderic. de ann. reddit. lib. 3. q. 11. nu-
mer. 77.

Sed ſi quid damni ſenſerit procurator ex fundi
emptione, ex fructibus debet reſarciri, ne & offi-
cium ſuum illi damnosum ſit, & dominus cum
aliena

aliena locupletetur jactura: quod verum eſt ta-
metſi mora domini nulla intercedat, & ita contra
D. Covar. tenet Leotardus, qui latè ac rectè pro-
ſequitur ex n. 25.

Ad Num. 8.

83 Si quis promiſerit rem fructiferam vendere, &
ante celebratum contractum acceperit pretium, ad
uſuras compensatorias ex l. *Curabit*, tenebitur, &
ſi ex parte ſolutio fiat, pro rara fructuum æſtima-
tionem præſtabit. Card. Tuſch. lit. V. concl. 43.
n. 3. Ant. Gab. comm. lib. 3. tit. de empr. concl. 3.
num. 3. Aug. Barboſa collect. d. l. *Curabit*, num. 5.
Joan. Lup. comment. de uſur. §. 1. queſt. 7. n. 157.
Hermof. in l. 10. gloſſ. 1. num. 9. tit. 5. p. 5. Mexia
ad ll. Tolet. part. 2. fundam. 2. num. 31. latè Ro-
deric. ſup. queſt. 7. ex num. 111. Comit. Reſponſ.
Moral. lib. 3. queſt. 18. Trentacinq. ſup. verſ.
Tertia concluſio. Quod ampliatur ut poſſit emptu-
rus, qui pretium tradidit, de certa quantitate
quotannis ſolvenda paciſci, ex Trentacinq. variar.
lib. 1. tit. de uſur. reſol. 2. verſ. Septimus caſus, ubi
de venditore rem tradente.

84 Contra communem tenent aliqui recenſi per
Aug. Barboſa num. 6. & Petr. Barboſa in l. Si ante,
ff. ſolut. matrim. quos ipſe ſequitur, ea ductus
ratione, quod cum venditio perfecta non ſit, ven-
ditor rem tradere non tenetur. Sed hoc fundamen-
tum leve eſt, ac rejiciendum ex eo quod deciſio
dictæ legis *Curabit*, non innititur morâ contra-
hentiſ. Hermof. in l. 28. gloſſ. 2. num. 20. tit. 5. p. 5.
Leotard. de uſur. queſt. 27. num. 23. ideo pluribus
in caſibus locum habet, etiamſi venditor, aut
emptor ad traditionem non teneatur. Primus ha-
betur ſup. num. 52. Secundus cum pretium in
tertiæ arbitrium conſertur ante declarationem.
Leotard. num. 25. Tertius in emptione facta ad
menſuram, quandiu non adhibetur menſio. Leo-
tard. num. 26. Quartus ſi conditionaliter prædium
venditur, pendente conditione. Aliis laudatis
idem Leotard. n. 27.

Ibi: Nam eſt venditorem poſſe.

85 Quos effectus pactum de vendendo producat,
tradidere Card. Tuſch. d. concluſ. 43. Hermof.
plurimos recenſens, in d. l. 10. ex n. 4. & de jure
noſtro Regio actionem oriri, probat num. 10. per
l. 2. tit. 16. lib. 5. Recop. quod ſimiliter jure Pon-
tificio receptum teſtatur Matienz. in d. l. 2. gloſſ. 1.
num. 5. Azeved. ibidem, num. 1. & ſecundum hæc
jura procedit, quod D. Covar. ſentit, ſcilicet ex
pactione de vendendo agere poſſe venditorem ad
pretium, cum & emptor ſimiliter emere promit-
teret pro conſtituto pretio. Adde Caſtill. con-
troverſ. lib. 2. cap. 3. num. 17. 18. & lib. 4. cap. 69.
num. 48.

Verf. Decimo octavo, huic pro-
xima.

86 Si convenerit de venditione rei frugiferæ, præ-
tio conſtituto, & hoc non recepto, dominus
illam tradiderit, agere poterit ex l. *Curabit*, ad
uſuras, ſeu fructuum æſtimationem. Ita tenet, &
ampliat Trentacinq. loc. citat. ut liceat de certa
quantitate annuatim ſolvenda paciſci, & huic
concluſioni conveniunt quæcunque in proxima
præcedenti præmiſimus ob correlativorum natu-
D. de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom. II.

ram, in quibus eadem ratio militat, & diſciplina,
l. 1. C. de cupreſſ. lib. 11.

Verf. Quidem enim obſecro.

Hanc rationem impugnat Petr. Barboſa num. 48. 87
Imò adhuc impleto utrimque contractu, quæſtio-
nis eſt, an pactum de vendendo tranſeat in em-
ptionem, ut videre eſt apud Hermof. d. gloſſ. 1.
num. 9. Verum quicquid de ea controverſia ſit, ad
rem de qua agimus nihil referre videtur, an
ſeatur venditio contracta, necne; quia æquitas
dictæ legis *Curabit*, etiam habet locum in quavis
conventionem reciproca, ubi eadem ratio ſervandæ
æqualitatis reperitur, licet contractus deficiat, prout
in venditione conditionalis contingit; nam etiam
non impleta conditione, ac evaneſcente contra-
ctu, competit ei qui rem tradidit pretio non nu-
merato, auxilium præſtatæ Conſtitutionis. Leo-
tard. d. queſt. 27. num. 27. quæ non reſtringitur
ad contractus, cum & in judiciis obſervetur, ſicut
prænotatur ſup. n. 5.

Verf. Decimononò erit non im-
merito.

Jus ad exigendum uſuras ex d. l. *Curabit*, in ceſ-
ſionarium tranſferri poteſt, tam ex cauſa lucrativa, 88
quàm oneroſa, nedum pro tempore futuro, ſed
etiam pro præterito. Cancer. variar. part. 3.
cap. 7. num. 45. Hermof. in l. 28. gloſſ. 2. num. 56.
tit. 5. p. 5. Roderic. de ann. reddit. lib. 3. queſt. 7.
num. 87. apud quos alii. Sed ita demùm hoc ve-
rum erit, ſi venditor jus percipiendi uſuras ceſſerit;
nam ſi pecuniam pretii duntaxat creditori cedat,
ceſſabit quaſi novatione facta uſurarum exactio, quas
ultra fortem ceſſionario capere non licebit: & cor-
roboratur ex Leotard. q. 27. num. 64. qui poſt alios
docuit, per novationem huiusmodi uſurarum cur-
ſum extingui, quanquam ipſe venditor accepto fe-
rens pretium ex cauſa mutui, eandem ſummam ab
emptore ſtipuletur.

Verf. Vigefimò apertiffimè convin-
citur.

Licet Jus Pontificium cum Cæſareo conveniat 89
in æquitate dictæ legis *Curabit*, quatenus æqua-
litatem, ac reciprocam compensationem inter
contrahentes inducit, tamen quoad præxim nota
eſt inter utrumque diverſitas, ut conſtat ex præ-
miſſis num. 8. & 16. ideo D. Covar. prætermiſſâ
Juris Civilis obſervatione, quomodo hodie Impe-
riali Conſtitutione ſit utendum nos docet.

Quæ quidem lex quanvis de venditore rem 90
tradente loquatur, pariter obtinebit in emptore
pretium numerante, cui fructus rei venditæ, aut
æſtimatione eorum præſtari debent. Trentacinq.
variar. lib. 1. tit. de uſur. reſol. 2. verſ. Principalis
concluſio, cui licebit certam quantitatem annuam
loco fructuum ſtipulari. Leotard. de uſur. q. 27.
num. 54.

Præterea eadem deciſio nedum in immobilibus, 91
ſed etiam in mobilibus fructiferis procedit. Aug.
Barboſa collect. d. l. *Curabit*, num. 23. Roderic.
loc. cit. num. 89. Scaccia de commerc. §. 1. queſt. 7.
ampliat. 8. num. 173. Hermof. d. gloſſ. 2. num. 53.
Fructus, ſeu uſuræ, ex l. *Curabit*, tam jure actio-
nis, quàm officio judicis peti poſſunt. Hermof.
num. 77. nec jus ex illa competens præſcribitur,
niſi triginta annorum lapſu, quanquam fructus
regula-